

MENETTELYTAVAT NÄPISTYSRIKOSTEN TUTKINNASSA

Ville Karvonen

11/2017

Tiivistelmä

Tekijä Ville Karvonen		Tutkinto/kurssi ja opinnäytetyö/nimike Poliisi (AMK) / 2015-3
Julkaisun nimi Menettelytavat näpistysrikosten tutkinnassa		Julkisuusaste Julkinen
Ohjaajat ja opintoaine/opetustiimi Heli Jalander ja Kari Koppanen		Opinnäytetyön muoto Tutkimuksellinen opinnäytetyö
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä opinnäytetyössä käsitellään näpistysrikosten tutkintaa poliisin rikostutkinnassa ja valvonta- ja hälytyssektorissa. Opinnäytetyössä käsitellään näpistystä rikoksena ja siihen kohdistuvia menettelytapoja rikostutkinnassa, rikosten esikäsittelyssä tai valvonta- ja hälytyssektorissa.</p> <p>Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, jossa on haastateltu neljää poliisiopiskelijaa, jotka ovat suorittaneet poliisiammattikorkeakouluun kuuluvan työharjoittelun. Haastattelujen avulla on saatu käsityksiä erilaisista toimintatavoista näpistysrikosten käsittelystä.</p> <p>Tutkimuksen tuloksena saatiin selville, että näpistysrikosten kanssa voidaan menetellä antamalla rikoksen tekijälle sakko tai toimittamalla asiasta esitutkintapöytäkirjan. Vaihtoehtona on rikoksen esitutkinta.</p>		
Sivumäärä 22 + 4	Tarkastuskuukausi ja vuosi Marraskuu 2017	Opinnäytetyökoodi (OPS) Amk2015ONT
<p>Avainsanat</p> <p>Näpistys, asianomistajarikos, prokura, omaisuusrikos</p>		

Sisällys

1. Johdanto	4
2. Tutkimuksen toteutus ja tutkimuskysymys	5
2.1 Opinnäytetyön rakenne	5
3. Yleistä rikoksista	6
3.1 Asianomistajarikos	6
3.2 Virallisen syytteen alainen rikos	7
4. Näpistysrikoksista	8
4.1 Prokura	9
4.2 Näpistysten lukumäärä Suomessa 2016	10
5. Tutkimusmenetelmä	12
6. Tulokset	14
6.1 Aineiston hankinta	14
6.2 Valvonta- ja hälytyssektori	14
6.3 Rikostutkinta	15
6.4 Tutkimustulokset	16
7. Pohdinta	18
7.1 Opinnäytetyöprosessi	18
7.2 Luotettavuus	18
7.3 Oppiminen	19
7.4 Johtopäätökset ja kehitysideat	19
LÄHTEET	21
LIITTEET	23

1. Johdanto

Tässä opinnäytetyössäni tulen käsittelemään näpistysrikosten tutkintaa Suomen poliisissa. Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia, minkälaisia eri toimintavaihtoehtoja rikostutkinnassa tai valvonta- ja hälytyssektorissa olevalla poliisimiehellä on käytettävissään näpistelijälle.

Idean tähän aiheeseen sain ollessani työharjoittelussa Kemin poliisiasemalla rikosten esikäsittelyryhmässä. Vastaanotimme paljon rikosilmoituksia, joissa rikosnimikkeenä oli näpistys. Näpistysrikoksen tutkimiselle on monia vaihtoehtoja, joita käsittelen tässä opinnäytetyössäni.

Aiheena näpistysrikos ei ole erityisen pinnalla mediassa, mutta näpistely koskettaa kuitenkin lähes kaikkia kauppiaita. Aika ajoin mediassa tulee esille, kuinka voimattomia kauppiaat ovat jokapäiväisten näpistelijöiden kanssa, kun poliisin antamia sakkoja ei voi muuttaa enää vankeusrangaistukseksi. Näpistelijät aiheuttavat kauppiaille useiden miljoonien euron tappiot vuosittain.

2. Tutkimuksen toteutus ja tutkimuskysymys

Opinnäytetyöni on tutkimuksellinen opinnäytetyö. Saadakseni vastauksen tutkimuskysymykseeni, tein neljä teemahaastattelua. Haastattelin neljää poliisiopiskelijaa omalta kurssiltani, jotka kaikki ovat olleet eri poliisilaitoksella suorittamassa työharjoitteluaan. Haastateltavat olivat myös eri poliisilaitoksella kuin minä itse, joten voin verrata heidän vastaavia kokemuksiaan omiini. Käytännön erot poliisilaitosten kesken voivat olla yllättävänkin suuria.

Aineiston keräämisen jälkeen analysoin vastaukset tarkasti. Aineistoa analysoidessa pohdin, mitä eroa ja yhtäläisyyksiä haastatteluissa oli. Pohdin myös, mitkä ovat tutkimuskysymykseni kannalta olennaista tietoa?

Tutkimuskysymykseni on:

1. *Mitä menettelytapoja poliisilla on näpistysrikosten tutkinnassa?*

2.1 Opinnäytetyön rakenne

Aloitan opinnäytetyöni käymällä ensin läpi teoriaa liittyen asianomistajarikokseen ja virallisen syytteen alaiseen rikokseen ja mitkä rikokset kuuluvat edellä mainittuihin kategorioihin. Käytän molempien termien avaamiseen esitutkintalakia, jossa asiat on hyvin kerrottu.

Kolmannessa ja neljännessä luvussa esittelen näpistysrikoksiin liittyvää teoriaa, kuten minkälainen rikos on näpistys ja miten valvonta- ja hälytyssektorissa ja rikostutkinnassa voidaan käsitellä näpistysrikoksia. Tuon esille lukuja liittyen näpistysten lukumäärään Suomessa. Tarkoituksena tällä on luoda mielikuva lukijalle, kuinka paljon Suomessa näpistellään vuosittain ja kuinka suuresta ongelmasta on kyse.

Viidennessä luvussa käsitellään opinnäytetyössä käytettyä tutkimusmenetelmää.

Kuudennessa luvussa käyn läpi aineiston hankintaa, tekemäni haastattelut, aineiston analyysin ja tutkimustulokset.

Viimeisessä luvussa pohdin opinnäytetyöprosessia, sen luotettavuutta, mitä olen oppinut opinnäytetyöprosessista ja mitä johtopäätöksiä tein aiheesta ja haastatteluista.

3. Yleistä rikoksista

3.1 Asianomistajarikos

Asianomistajarikos tarkoittaa sitä, että rikoksen kohteeksi joutuneella uhrilla eli asianomistajalla on syytteen nostamisen suhteen aloiteoikeus.¹ Asianomistajarikoksessa poliisi toimittaa esitutkinnan, mikäli asianomistaja vaatii rikoksesta rangaistusta tekijälle.² Poliisi lopettaa esitutkinnan suorittamisen, jos asianomistaja peruuttaa rangaistusvaatimuksensa. Esitutkinta- ja rikoslaissa on säädetty asianomistajarikoksista.³

On olemassa myös poikkeustapauksia, jolloin esitutkinta voidaan aloittaa ilman asianomistajan rangaistusvaatimusta. Esitutkintalain 3 luvun 4 pykälässä lukee, että asianomistajarikoksen esitutkinta saadaan aloittaa, vaikka asianomistaja ei olisi tietoinen rikoksesta eikä tutkintaa voida siirtää vaarantamatta rikoksen selvittämistä. Kun tutkinta aloitetaan, on tästä ilmoitettava asianomistajalle välittömästi. Kun asianomistaja saa tiedon rikoksesta ja ilmoittaa ettei vaadi rangaistusta rikoksen tekijälle, on tutkinta lopetettava.⁴

Syyttäjä voi lain mukaan nostaa syytteen asianomistajarikoksesta, vaikkei asianomistaja vaatisi rangaistusta rikoksen tekijälle, jos yleinen etu sitä vaatii. Tällaisessa tapauksessa esitutkinta on toimitettava syyttäjän pyynnöstä. Esimerkkinä voidaan pitää parisuhdeväkivaltaa, jossa puoliso on pahoinpidellyt puolisoaan lievästi.

Asianomistajarikoksen esitutkinta on toimitettava tarpeellisessa laajuudessa asianomistajan pyynnöstä, vaikka hän ei vaatisi rangaistusta rikoksen tekijälle. Tämä toteutuu silloin, kun sen osoittaminen, että rikos on tapahtunut, on lain mukaan edellytys johonkin toimenpiteeseen ryhtymiseen tai jonkin etuuden säilyttämiseen.⁵ Esimerkiksi epäily on asianomistajan sukulainen ja asianomistajalta on anastettu omaisuutta, mutta hän ei vaadi epäillylle rangaistusta.

Asianomistajarikoksia on rikoslaissa useita. Seuraavassa on luetteloituna yleisimpiä rikoksia, jotka ovat asianomistajarikoksia.⁶

- näpistys

¹ minilex.fi

² sovittelutoiminta.fi

³ poliisi.fi

⁴ Esitutkintalaki 805/2011

⁵ Em.

⁶ sovittelutoiminta.fi

- kunnianloukkaus
- lievä pahoinpitely
- vahingonteko, jos se on kohdistunut yksityiseen omaisuuteen
- varkaus, jos kyseessä on rikoksentekijän puolison, avopuolison tai läheisen sukulaisen omaisuus
- yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen
- kätkemisrikos
- hallinnan loukkaus
- kavallus, jos se on kohdistunut rikoksentekijän puolison, avopuolison tai läheisen sukulaisen omaisuuteen
- kotirauhan rikkominen
- laiton uhkaus (poikkeuksena uhkaus hengenvaarallisella välineellä)
- lievä kavallus
- luvaton käyttö
- pakottaminen seksuaaliseen tekoon
- pakottaminen sukupuoliyhteyteen
- salakatselu- ja kuuntelu
- tekijänoikeus- ja teollisuusrikos
- törkeä luvaton käyttö
- vammantuottamus

3.2 Virallisen syytteen alainen rikos

Rikokset ovat suurimmaksi osaksi virallisen syytteen alaisia rikoksia. Tällöin poliisi voi tutkia rikoksen ja syyttäjä syyttää, vaikka asianomistaja ei vaatisi asiasta rangaistusta.

Lähisuhdeväkivallasta syyttäjällä on oikeus nostaa syyte yleisen edun nimissä, vaikka rikos on asianomistajarikos. Kun kyse on lähisuhdeväkivallasta, syyttäjä voi nostaa syytteen, vaikka asianomistaja ei vaatisi rangaistusta rikokseen syyllistyneelle henkilölle.⁷

Yleisimpiä virallisen syytteen alaisia rikoksia on listattuna alapuolelle.⁸

- pahoinpitely
- vahingonteko, kun se kohdistuu kunnan tai valtion omaisuuteen
- varkaus, esim. raha, kännykkä tai reppu
- lievä pahoinpitely silloin, kun se kohdistuu alaikäiseen uhriin, tekijälle läheiseen henkilöön tai henkilöön, joka suorittaa työtehtäviään
- ryöstö
- kiristys
- liikenteen vaarantaminen
- järjestysmiehen ja virkamiehen väkivaltainen vastustaminen
- häiriö joukkoliikenteessä
-

⁷ poliisi.fi

⁸ sovittelutoiminta.fi

4. Näpistysrikoksista

”Jos varkaus, huomioon ottaen anastetun omaisuuden arvo tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava näpistyksestä sakkoon. Yritys on rangaistava” (RL 28:3).

Anastetun omaisuuden arvo on pääasiallinen peruste pohdittaessa, onko rikos näpistys vai varkaus. Aika-ajoin oikeuskäytännöstä laadittujen selvitysten mukaan, varkauden ja näpistyksen rajaan on vaikuttanut rahanarvon muutokset. Yksittäishavainnot viittaavat rajan vaihtelevan 500 euron molemmin puolin. Rikoksen tekotapa ja kohde vaikuttavat kokonaisarviointiin.⁹

Tekoa voidaan pitää näpistyksenä, vaikka anastetun omaisuuden arvo on suuri, mikäli näpistys katsotaan vähäiseksi muiden seikkojen perusteella. Lieventävään suuntaan voi esimerkiksi vaikuttaa tekijän ja uhrin läheinen suhde. Näpistyksen tulee olla kokonaisuudessaan lievä, jotta rikoksen tekijä voi tulla tuomituksi näpistyksestä. Myymäläänastukset ovat tunnusmerkistöltään vähimmäisvaatimukset täyttäviä tekoja, kun omaisuus on asetettu esille vapaasti ja tekijä ohittaa kassalinjan maksamatta.¹⁰

Näpistysrikoksia käsitellään poliisissa eri tavoin, riippuen asiaa käsittelevästä osastosta. Tavoitteena poliisin toiminnassa on toteuttaa yhden kosketuksen periaatetta, joka tarkoittaa mahdollisimman mutkatonta ja nopeutettua käsittelyä yksinkertaisissa poliisiasioissa. Valvonta- ja hälytyssektorilla työskentelevä poliisipartio käsittelee asian yleensä sakolla, koska näpistyksestä maksimirangaistuksena on sakkoa. Mikäli näpistyksestä epäilty on osoittanut teossaan suunnitelmallisuutta, muuttuu näpistys rikosnimikkeenä varkaudeksi (RL 28:1), jolloin poliisipartio kirjaa rikosilmoituksen. Poliisipartio kirjaa näpistyksestä rikosilmoituksen esitutkintalain mukaan, mikäli asianomistaja ei suostu käsittelemään asiaa sakkorangaistuksella.

Laki sakon ja rikesakon määräämisestä (754/2010) 1 luvun 3 § antaa poliisimiehelle valtuuden käsitellä asian sakolla, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on enintään kuusi kuukautta vankeutta.

Rikosten esikäsittelyryhmän, REK:n, tehtäviin kuuluu rikosilmoitusten vastaanotto, asiakaspalvelupäivystyksen järjestäminen ja lyhytkestoista tutkintaa edellyttävien rikosten

⁹ Lappi-Seppälä ym. 2009, 719–720

¹⁰ Lappi-Seppälä ym. 2009, 719–720

tutkinnan suorittaminen. Rikosten esiselvitys, tutkinnan päättäminen ja rajoitusesitysten tekeminen kuuluvat myös esikäsittelyryhmälle. Esikäsittelyryhmä voi tehdä myös rikospaikkakäyntejä, jos se on tutkinnan toteuttamiseksi tarpeellista. Esimerkiksi rikosilmoituksen saapuessa REK voi tehdä edellä mainitut toimenpiteet tai siirtää rikosilmoituksen rikostutkijoille.¹¹

Rikostutkinnassa poliisilla on useita vaihtoehtoa käsitellä näpistysrikoksia. Mikäli näpistys on henkilön ensimmäinen ja asianomistaja siihen suostuu, voi asian käsitellä sakolla. Jos tekijästä ei ole mitään tietoa eli epäiltyä ei ole tai asiaan ei ole saatavissa vaikuttavaa selvitystä, voidaan esitutkinta keskeyttää tutkinnanjohtajan päätöksellä. Rikoksen laatu vaikuttaa päätökseen esitutkinnan keskeyttämisestä. Kun edellytyksiä keskeyttämiselle ei enää ole, tulee esitutkintaa jatkaa ilman aiheetonta viivytystä.¹²

Esitutkinta voidaan jättää kokonaan tekemättä tai aloitettu esitutkinta lopettaa, jos rikoksesta ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa. Tehtyä rikosta tulee pitää kokonaisuutena arvostellen vähäisenä ja asianomistaja ei ole asiassa vaatimuksia. Tutkinnanjohtaja tekee päätökset esitutkinnan lopettamisesta ja sen tekemättä jättämisestä.

Jos näpistyksestä ei anneta sakkoa, esitutkintaa ei keskeytetä, lopeteta tai jätetä tekemättä, suorittaa rikostutkija asiassa esitutkinnan, jonka lopputuotoksena on esitutkintapöytäkirja. Esitutkintapöytäkirja siirtyy syyttäjälle syyteharkintaan, jossa syyttäjä arvioi esitutkinta-aineiston perusteella, tuleeko asiassa nostettavaksi syyte. Syyttäjän tulee nostaa syyte, kun rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi on olemassa todennäköisiä syitä.¹³

Rikostutkijalle tieto anastusrikoksesta voi tulla monella erilaisella lomakkeella. Poliisin internet-sivuilta on saatavissa anastusilmoituslomake (liite 1), jolla asianomistaja tai ilmoittaja voivat saattaa rikoksen poliisin tietoon. Anastusilmoituslomakkeen täyttäjällä voi olla myös nimenkirjoitusoikeus eli prokura, josta kerrotaan seuraavassa kappaleessa lisää.

4.1 Prokura

Prokura on yleisesti käytetty nimitys nimenkirjoitusoikeudesta.¹⁴ Prokuraan liittyen on olemassa Suomen laissa erikseen prokuralaki.

¹¹ Saarivirta 2017

¹² Esitutkintalaki 805/2011

¹³ Minilex.fi

¹⁴ yhdistystieto.fi

Yleisvaltakirjasta käytetään nimitystä prokura, jonka elinkeinonharjoittaja merkkinä valtuutuksesta antaa toiselle henkilölle. Prokuran ei tarvitse olla kirjallinen valtakirja, sillä valtuutus voi syntyä siten, että päämies pystyy osoittamaan jotenkin henkilön prokuristikseen. Prokuristi on nimitys, jota käytetään prokuran haltijasta.¹⁵

Prokuristi saa toimia päämiehen puolesta ja kirjoittaa hänen toiminimensä kaikkeen, mikä kuuluu päämiehen liikkeen harjoittamiseen. Kiinteää omaisuutta tai tontinvuokraoikeutta prokuristi ei saa luovuttaa ilman päämiehen erityistä valtuutusta. Esimerkiksi prokuristi voi esittää näpistysrikoksesta vahingonkorvaus- ja rangaistusvaatimuksen, mikäli elinkeinonharjoittaja ei itse voi niitä esittää.

Kauppias voi antaa yhteisprokuran usealle henkilölle, jolloin he käyttävät sitä yhdessä. Prokuristilla ei ole oikeutta siirtää prokuraa toiselle henkilölle ja päämies voi peruuttaa prokuran milloin tahansa. Päämiehen mahdollinen kuolema ei lakkauta prokuraa.¹⁶

4.2 Näpistysten lukumäärä Suomessa 2016

Helsingin yliopiston julkaisemassa Rikollisuustilanne 2016, rikollisuuskehitys tilastojen ja tutkimusten valossa kirjassa todetaan Suomessa tapahtuneen vuonna 2016 131 432 varkautta, törkeää varkautta ja näpistystä. Omaisuusrikosten määrä on 2010-luvulla ollut laskeva, sillä vuonna 2011 omaisuusrikoksista ilmoitettiin poliisille Suomessa 151 243. Näpistysten lukumäärä vuonna 2016 oli 63 994, joka on lähes puolet (48%) koko vuonna tapahtuneista omaisuusrikoksista.¹⁷

Helsingin yliopiston julkaisemassa tutkimuksessa todetaan näpistyksiksi määriteltyjen tekojen osuuden kasvaneen. Siihen onko rikosnimikkeenä varkaus vai näpistys, vaikuttaa anastetun omaisuuden arvo, ja mistä anastettu tavara on viety. Mikäli teossa on murtauduttu asuttuun asuntoon, luokitellaan rikos varkaudeksi.¹⁸ Rikosnimikkeenä on törkeä varkaus (RL 28:2), mikäli varkaus on kohdistunut erittäin arvokkaaseen omaisuuteen, rikoksenteijä käyttää hyväkseen uhrin avutonta tilaa tai varustautuu tekoon ampuma-aseella ja teko on kokonaisuutena arvostellen törkeä.

¹⁵ minilex.fi

¹⁶ Em.

¹⁷ Helsingin yliopisto 2017, 114

¹⁸ Em., 116

Omaisuusrikosten määrä on erilainen riippuen alueesta. Maaseutumaisissa ja taajaan asutuissa kunnissa on neljä kertaa vähemmän varkauksia ja törkeitä varkauksia pääkaupunkiseutuun verrattuna. Varkausrikosten määrä on viime vuosina pysynyt melko vakaana kaikissa aluetyypeissä.¹⁹

Tilastokeskuksen tilaston mukaan Suomen käräjäoikeuksissa tuomittiin vuonna 2016 3494 henkilöä näpistyksestä. Varkaudesta on tuomittu käräjäoikeuksissa 2564 ja törkeästä varkaudesta 468 henkilöä.²⁰ Näpistyksestä käräjä- ja hovioikeus ovat antaneet rangaistukseksi keskimäärin 17,6 päiväsakkoa. Mediaaniluku käräjä- tai hovioikeuden antamista rangaistuksista näpistyksestä on 15 päiväsakkoa.²¹

¹⁹ Helsingin yliopisto 2017, 115

²⁰ Tilastokeskus

²¹ Em.

5. Tutkimusmenetelmä

Kvalitatiivinen tutkimus alkaa tutkimusongelmasta ja sen määrittämisestä. Tutkimusongelmaa ja sen määrittämistä seuraavat tutkimuskysymykset, joihin hankitaan vastaus aineistoa keräämällä. Kvalitatiivinen tutkimus voidaan esittää prosessikaaviolla, jossa prosessi on vaiheistettu neljään eri kohtaan. Vaiheet voidaan nimetä tutkimuksen suunnittelu-, tiedonkeruu-, analyysi-, ja tulkintavaiheeseen. Kvalitatiivinen prosessi tulee esiin hyvin kuviossa 1.²²

Suunnitteluvaiheessa hankitaan ja tutustutaan lähdekirjallisuuteen ja kerätään työn teoriaosaa. Toinen vaihe kvalitatiivisessa prosessissa on tiedonkeruuvaihe. Teemahaastattelu on yleisin kvalitatiivisen tutkimuksen tiedonkeruumenetelmistä. Teemahaastattelu voidaan suorittaa esimerkiksi yksilöhaastatteluna.²³ Tässä opinnäytetyössäni tein neljä yksilöhaastattelua.

Teemahaastattelu eli puolistrukturoitu haastattelu on idealtaan yksinkertainen. Se on lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto. Haastattelun tarkoituksena on saada selville haastateltavan käsityksiä kysyttävistä asioista. Puolistrukturoidussa haastattelussa edetään etukäteen valitun teema mukaan ja esitetään tarkentavia kysymyksiä teemaan liittyen.²⁴ Teemahaastattelussa korostuu haastateltavan omat tulkinnat asioista ja minkälainen merkitys haastateltavalla on asiaan. Teemahaastattelussa vastauksia pyritään löytämään tutkimustehtävän ja tutkimustarkoituksen mukaan.²⁵

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkimusobjektien määrä ei ole niin suuri kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkimusobjekteja voi olla jopa yksi tai muutama. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkimusobjekteja voi olla satoja. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkimusobjektien vähäinen määrä vaikuttaa siihen, että yhdestä tai muutamasta vastaajasta ei voi tehdä vielä suuria yleistyksiä.²⁶

Pääsääntöisesti kvalitatiivisissa opinnäytetöissä aineiston koko on pienempi verrattuna kvantitatiiviseen tutkimukseen. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei pyritä tilastolliseen

²² Kananen 2010, 36

²³ Em. 53

²⁴ Aaltola & Valli 2010, 26

²⁵ Tuomi & Sarajärvi 2002, 107

²⁶ Kananen 2010, 38 – 39

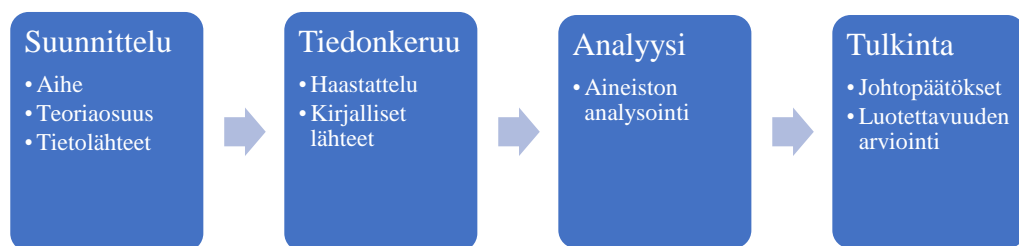
yleistykseen, vaan siinä yritetään kuvata tapahtumaa, ilmiötä tai ymmärtää tiettyä toimintaa.

²⁷

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on tärkeää, että henkilöt joilta kerätään haastattelun muodossa tietoa, omaavat kokemuksia tai tietävät tutkittavasta aiheesta mahdollisimman paljon.²⁸ Tutkimusobjekteja jota haastatellaan, tulee valita tarkoituksenmukaisesti eikä satunnaisotoksella.²⁹

Analyysimenetelmänä kvalitatiivisessa tutkimuksessa voidaan käyttää esimerkiksi sisällönanalyysia. Sisällönanalyysissa kerätty aineisto järjestetään johtopäätöksiä varten. Sisällönanalyysia kritisoidaan, koska se voi olla hyvin keskeneräinen, mikäli tutkija esittelee aineiston ikään kuin tuloksina, eikä tee niistä johtopäätöksiä.³⁰

Viimeisenä kvalitatiivisessa prosessikaaviossa (kuvio 1) on tulkinta, johon kuuluu johtopäätökset ja luotettavuusarvio. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa luotettavuusarvion tekeminen on haastavaa. Luotettavuuteen vaikuttaa laadullisen tutkimuksen dokumentaatio, tulkinnan ristiriidattomuus ja saturaatio³¹. Saturaatio-käsitettä käytetään kvalitatiivisessa tutkimuksessa viittaamaan aineiston riittävyyteen tai kylläisyyteen. Aineisto on riittävää, kun usean haastateltavien vastaukset alkavat olla samanlaisia.³²

Kuvio 1. Opinnäytetyöni laadullisen tutkimuksen prosessikaavio (mukaiillen Kananen 2010).

²⁷ Tuomi & Sarajärvi 2002, 87

²⁸ Em. 87 – 88

²⁹ Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 155

³⁰ Tuomi & Sarajärvi 2002, 105

³¹ Kananen 2010, 70 – 71

³² Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 171

6. Tulokset

6.1 Aineiston hankinta

Haastateltavana minulla oli neljä poliisiopiskelijaa omalta kurssiltani, jotka kaikki ovat suorittaneet poliisiammattikorkeakouluun kuuluvan työharjoittelun. Jokainen heistä on ollut työharjoittelussa rikostutkinnassa ja valvonta- ja hälytyssektorissa, joten he ovat kokeneet ja nähneet, miten näpistysrikoksia tutkitaan. Haastateltavat on valittu sillä perusteella, että jokainen on suorittanut työharjoittelun eri poliisilaitoksella. Näin saadaan tutkimukseen enemmän perspektiiviä, miten eri puolilla Suomea näpistysrikosten kanssa menetellään. Olen toteuttanut haastattelut yksilöhaastatteluina, joista kaksi tein puhelimitse ja kaksi kasvokkain. Haastatteluihin valmistauduin miettimällä valmiiksi kymmenen kysymystä, jotka kysyin haastateltavilta. Esitin haastateltaville jatkokysymyksiä, jos jokin vastaus jäi epäselväksi tai halusin tietää vastauksesta enemmän. Kaikki kysymykset liittyivät opinnäytetyöni teemaan. Jokaisen haastattelun kesto oli n. 20 minuuttia. Haastattelussa käyttämäni kysymykset ovat liitteessä 2.

Käytän haastateltavista lyhenteitä H1, H2, H3 ja H4.

H1 = Oulun poliisilaitos

H2 = Itä-Suomen poliisilaitos

H3 = Pohjanmaan poliisilaitos

H4 = Helsingin poliisilaitos

6.2 Valvonta- ja hälytyssektori

Näpistysrikostehtävät ovat tulleet haastateltavien mukaan heille tutuiksi ja se on ollut päivittäinen osa poliisin työtä valvonta- ja hälytyssektorilla. Usein rikoksen tehnyt näpistelijä on ollut poliisille jo vanha tuttu. Eniten näpistysrikostehtäviä haastateltavista oli ollut H4:llä, joka oli työharjoittelun Helsingin poliisiasemalla.

Käytännöt näpistysrikosten käsittelemiseksi valvonta- ja hälytyssektorilla on haastateltavien mukaan hyvin samankaltaiset, on töissä sitten missä päin Suomea tahansa. Yleisin ratkaisu haastateltavien mukaan on antaa sakko näpistelijälle, jos asianomistaja eli yleensä kauppias, siihen suostuu. Jos asianomistaja ei suostu käsittelemään asiaa sakolla, niin poliisipartio on kirjannut rikosilmoituksen. Asianomistajat eivät aina suostu sakkokäsittelyyn, koska vain tuomioistuimen antamat sakot voidaan muuntaa vankeusrangaistukseksi.

H4 kertoi heidän poliisilaitoksellaan olleen sisäisen ohjeen, jonka perusteella, poliisipartio kirjoitti seitsemänneistä näpistyksestä vuoden sisään rikosilmoituksen. Jos näpistetty omaisuus on arvoltaan alle 5 euroa, käsitteli poliisipartio asian sakolla, vaikka asianomistaja ei suostuisi sakkomenettelyyn. Samankaltaisia poliisilaitoksen sisäisiä ohjeistuksia ei kolmella muulla haastateltavalla ollut tiedossa.

Kauppiaat ovat olleet usein kiinnostuneita siitä, onko näpistelijä ns. taparikollinen. He haluavat tietää asian sen vuoksi, että suostuvatko rikoksen käsittelemiseen sakolla vai haluavatko he viedä asian käräjäoikeuteen. Taka-ajatuksena asian viemisessä käräjäoikeuteen on mahdollinen sakon muuntaminen vankeusrangaistukseksi.

Osa kauppiasta kysyi aina, kuinka mones kerta näpistys oli tekijälle ja mietti vasta sitten, suostuiko asian käsittelemiseen sakolla. Myös anastetun omaisuuden arvo vaikutti kauppiaiden päätökseen. H4

Haastateltavat ovat kohdanneet useita erilaisia anastusilmoituslomakkeita, koska kauppaketuilla ja vartiointiliikkeillä on omat anastusilmoituslomakkeensa. Lomakkeet on usein täytetty vajain tiedoin, mutta poliisipartio on kuitenkin pystynyt käsittelemään asian lomakkeen tiedoilla. Kauppiaiden antamia kestosuostumuksia on paljon enemmän Etelä-Suomessa kuin Pohjanmaalla, Itä- tai Pohjois-Suomessa. Mahdollisesti syynä on näpistysten suurempi määrä, joten kauppiat ovat oppineet, miten säästää enemmän työaikaansa.

6.3 Rikostutkinta

Rikostutkinnassa jokainen haastateltava on saanut tutkittavakseen näpistysrikoksia. Usein näpistysrikos on ollut mukana suuremman jutun tutkinnassa, kertoo H3. Jokainen haastateltavista kertoi, että tapana on ollut kerätä useita rikostapauksia samalle henkilölle ja niistä kasataan pöytäkirja, kun rikoksia on tapahtunut enemmän.

Rikostutkinnassa on mahdollista keskeyttää asian tutkinta, mutta sitä harvoin tehdään. Haasteltavista kukaan ei ole keskeyttänyt tai lopettanut näpistysrikoksen tutkintaa, vaikka tekijää ei ole tiedossa.

Laitoimme aina, jos mahdollista, kuvat tekijästä operatiiviseen neukkariin ja toivoimme, että joku poliisi tunnistaisi tekijän. Emme ikinä keskeyttäneet tutkintaa suoraan, vaan ohje oli, että jokaiselle näpistykselle pitää tehdä jotain. H3

Kuten valvonta- ja hälytyssektorissa, niin myös rikostutkinnassa haastateltavat ovat törmänneet useisiin erilaisiin anastusilmoituslomakkeisiin. Moni haluaisi yhtenäisyyttä anastusilmoituslomakkeisiin, joka helpottaisi asian tutkimista ja lomakkeen täyttäjää voisi onnistua lomakkeen täyttämässä paremmin. H2:n mukaan työtä nopeuttaisi, jos lomake olisi täytetty hyvin. Kukaan haastateltavista ei ollut nähnyt aikaisemmin poliisin internet-sivuilla olevaa anastusilmoituslomaketta (liite 1).

Harvoin pystyy tutkintaa hoitamaan anastusilmoituslomakkeen tietojen perusteella. Jouduimme useasti soittamaan lisätietoja asianomistajalta, koska anastusilmoituslomake oli täytetty niin heikosti. H3

Rikostutkintaa nopeuttaisi kahden haastateltavan mukaan, jos yrityksillä olisi enemmän kesto-suostumuksia, jolloin vaatimuksia ei tarvitsisi soittaa myöhemmin asianomistajille. Nykyisellään soittaminen asianomistajille vie suuren osan ajasta näpistysrikostutkinnassa. Sakottaminen on lain mukaan mahdollista myös rikostutkinnassa, vaikka asia mielletään, että valvonta- ja hälytyssektorin poliisimies antaa vain sakon. Haastateltavista ainoastaan H3 oli antanut sakon näpistelijälle rikostutkinnassa.

6.4 Tutkimustulokset

Aineiston keräämisen jälkeen analysoin vastaukset tarkasti. Aineistoa analysoidessa pohdin, mitä eroa ja yhtäläisyyksiä haastatteluissa oli. Pohdin myös, mitkä ovat tutkimuskysymykseni kannalta olennaista tietoa ja mitä alun perin halusin opinnäytetyölläni selvittää. Vaikka haastattelin vain neljää poliisiopiskelijaa, alkoivat vastaukset olla samankaltaisia eli niin sanottu saturaatioperiaate toteutui.

Tutkimuskysymykseen haastattelut antoivat vastauksen. Menettelytapoja tuli esiin neljä, jotka ovat sakon antaminen, esitutkinnan suorittaminen, esitutkinnan keskeyttäminen ja esitutkinnan lopettaminen. Haastateltavien eniten käytetty menettelytapa oli sakon antaminen. Toiseksi yleisin oli esitutkinnan suorittaminen ja viimeiseksi jäivät esitutkinnan keskeyttäminen ja lopettaminen.

Haastatteluista selvisi paljon samankaltaisuuksia kuin aikaisemmissa teoriakappaleissa on kirjattu. Esimerkiksi näpistyksen tulee olla kokonaisuudessa arvostellen lievä, jotta tekijälle voidaan kirjoittaa asiasta sakko. Pääasiallinen peruste asian käsittelemiseen sakolla on ollut anastetun omaisuuden arvo. Meneteltäessä näpistysrikosten kanssa, noudatetaan

esitutkintalakia. Haastateltavien lausuntojen kesken rikostutkinnassa ei ollut eroja näpistysrikosprosessissa. Käytännöt ovat hyvin yhtenäisiä eri puolilla Suomea.

Rikostutkinnassa ei kukaan haastateltavista ollut keskeyttänyt tai lopettanut yhtään näpistysrikostutkintaa, mikä kertoo näpistysrikosten selvittämiseen käytettävän paljon työaikaa. Nuorempi konstaapeli ei esitutkinnan keskeyttämisestä tai lopettamisesta saa itsenäisesti tehdä mitään, vaan toimenpiteistä päättää aina tutkinnanjohtaja. Rikostutkinnassa haastateltavista vain yksi oli antanut sakon näpistelijälle. Määrä on pieni, koska tutkittavana haastateltavilla oli paljon näpistysrikoksia. Yleinen käytäntö on kerätä useasti näpistelevälle henkilölle useita rikosilmoituksia ja suorittaa esitutkinta kaikille kerralla, ennen kuin esitutkintapöytäkirja lähetetään syyttäjälle syyteharkintaan.

Anastusilmoituslomakkeiden erilaisuus ja täyttäminen ovat olleet ongelmana haastateltavilla. H4 mukaan Helsingissä anastusilmoituslomakkeet ovat hyvin täytetty, mutta muut haastateltavat kertoivat ongelmia olleen säännöllisesti, jotka lisäävät esitutkintaan käytettävää työaikaa.

Valvonta- ja hälytyssektorissa poliisilla on lain mukaan mahdollisuus käsitellä näpistysrikos sakolla, jos asianomistaja siihen suostuu. Tätä toimenpidettä noudatetaan haastatteluiden perusteella lähes aina, eikä rikosilmoituksia näpistyksestä ole kirjoitettu muualla kuin Helsingin poliisiasemalla. Haastatteluiden ja aikaisemman aineiston perusteella taajaan asutuilla alueilla kuten Helsingissä, on enemmän näpistyksiä kuin muualla Suomessa. Mahdollisesti tämän vuoksi Helsingin poliisilaitoksella on oma sisäinen ohje, jonka mukaan kaikki alle viiden euron näpistykset käsitellään sakolla, vaikka asianomistaja ei siihen suostuisi. Muut haastateltavat eivät olleet tietoisia, että heidän poliisilaitoksellaan olisi tällaista ohjeistusta.

7. Pohdinta

Tämän luvun tarkoituksena minulla on käydä läpi opinnäytetyöprosessia, sen etenemistä ja vaihteita. Pohdin myös opinnäytetyön luotettavuutta lähteiden käytön ja yleistettävyyden suhteen. Tarkoituksena on pohtia myös omaa oppimista opinnäytetyön tekemisen aika ja tuoda esiin johtopäätöksiä ja mahdollisia jatkokehitysideoita, jotka ovat syntyneet opinnäytetyöprosessin aikana.

7.1 Opinnäytetyöprosessi

Opinnäytetyöni sai alkunsa keväällä 2017, kun olin tutustumassa työharjoittelussani Kemin poliisiasemalla rikosten esikäsittelyryhmään eli REK-ryhmään. Tämä valikoitui aiheekseni sen vuoksi, koska se koskettaa jokaista poliisimiestä, työskenteli se valvonta- ja hälytyssektorissa tai rikostutkinnassa. Poliisi on joka päivä tekemisissä näpistelijöiden kanssa. Aiheen hyväksymisen jälkeen edessäni oli suunnittelu- ja tiedonhankintavaihe.

Suunnitteluvaiheessa keskustelin työkavereideni kanssa aiheestani ja siitä mitä siinä olisi hyvä tuoda esiin. Sain hyviä vinkkejä harjoittelun ohjaajaltani, miten esimerkiksi asianomistajarikos kannattaisi tuoda teoriaosuudessa esille.

Tiedonhankintavaiheessa aloin perehtyä aihetta koskevaan kirjallisuuteen. Etsin paljon tietoa internetlähteistä sekä fyysisistä kirjoista. Pieneksi ongelmaksi minulle tuli löytää tarpeeksi materiaalia teoriaosuuteen. Yritin etsiä myös aikaisempia aiheeseen liittyviä opinnäytetöitä, mutta en löytänyt mitään samankaltaista opinnäytetyötä. Näpistystä rikoksena ei ole käsitelty missään opinnäytetyössä.

Kirjoitusprosessini alkoi lähdekirjallisuuteen perehtymisen jälkeen. Kirjoitusprosessin tein kokonaan työharjoitteluni jälkeen, mikä teki prosessista ajoittain haastavan ajankäytön vuoksi. Hankkimani lähteet pyrin löytämään siten, että ne olivat mahdollisimman ajantasaisia ja luotettavia. Kirjoitusprosessin aikana hankin lisää tietoa, koska sitä ei ollut tarpeeksi. Täytyy myös miettiä, mikä tieto on tärkeää tutkimuskysymyksen kannalta.

7.2 Luotettavuus

Kuten jo aikaisemmassa kappaleessa mainitsin, opinnäytetyöni perustuu mahdollisimman ajantasaisiin lähteisiin ja haastatteluihin. Lähteenä olen paljon käyttänyt esitutkintalakia ja

rikoslakia, jotka varmasti ovat internetissä ajantasaisia. Myös Helsingin yliopiston tekemä tutkimus ja käyttämäni internetlähteet ovat luotettavia. On tärkeää opinnäytetyön kannalta, että käytetyt lähteet ovat ajantasaisen lainsäädännön mukaisia. Haastateltavien luotettavuus perustuu heidän ammattitaitoonsa ja osaamiseen. Haastateltavien virkaura on vielä aika varhaisessa vaiheessa, mikä ei edistä heidän luotettavuuttaan, mutta jokainen on kuitenkin tehnyt töitä aiheen kanssa, jota käsitellen. Valtakunnallista yleistystä opinnäytetyöstä ei voi tehdä, koska haastateltavia on ollut vain neljä. Vaikka jokainen heistä on eripuolelta Suomea, on poliisilaitoksia yhteensä 11, joista seitsemästä ei ole ollut haastateltavaa ollenkaan ja niissä poliisilaitoksissa voidaan toimia toisin. Lakiin määrättyt oikeudet kuten esim. sakotus on varmasti jokaisella poliisilaitoksella samantyylistä. Ainoastaan pienet linjaukset esim. tutkinnan keskeyttämisen suhteen, voivat vaihdella poliisilaitosten kesken.

7.3 Oppiminen

Opinnäytetyöprosessin aikana tuli tutustuttua paljon lainsäädännölliseen materiaaliin. Työharjoittelussani tuli katsottua näpistysrikoksia paljon poliisin kannalta, eikä keskittynyt niin paljoa lainsäädännöllisiin kysymyksiin.

Poliisina työskentelemisen kannalta oli opettavaista käydä läpi, miten näpistysrikoksia voidaan tutkia. Itse olen myös paljon niitä tutkinut ja usein olen hoitanut tutkintaa mieltämättä sen kummemmin miksi näin toimitaan. Oli hyvä saada selvyyttä erilaisista toimintamalleista ja vaihtoehdoista, mitä poliisilla on käytettävissä näinkin pienen rikoksen tutkinnassa. Opettavaista oli myös kuulla haastateltavilta, kuinka heidän poliisilaitoksillaan on näpistysrikosten tutkintaa hoidettu.

Opinnäytetyöprosessissa on tullut paljon käytettyä tiedonhakutaitoja ja prosessityöskentelytaitoja, jotka ovat minulle uusia asioita. Tulevassa työelämässä näiden taitojen omaksuminen voi olla tärkeää.

7.4 Johtopäätökset ja kehitysideat

Kuten aikaisemmin tässä opinnäytetyössä on tullut esille, niin näpistysrikokset ovat Suomessa poliisille jokapäiväistä elämää. Yleisin tapa hoitaa asia pois päiväjärjestyksestä on antaa sakko näpistelijälle. Kuitenkin on olemassa useita eri tapoja ja vaihtoehtoja, joilla poliisi voi tapauksen käsitellä. Näitä vaihtoehtoja ovat sakon antaminen, esitutkinnan suorittaminen, esitutkinnan keskeyttäminen ja esitutkinnan lopettaminen. Tämän

opinnäytetyön haastatteluissa on tullut esiin alueellisia, poliisilaitos kohtaisia eroja, jotka vaikuttavat asianomistajien ja näpistelijöiden kanssa toimimiseen eri tavoin. Esimerkkinä poliisilaitos kohtaisesta erosta voidaan käyttää Helsingin poliisiasemalla käytössä ollutta tapaa, että seitsemännen näpistykseen kohdalla kirjataan asiasta rikosilmoitus. Kysyin poliisiammattikorkeakoulun lakimiesopettajalta, onko kyseisestä tavasta toimia poliisihallitus antanut ohjetta ja hän ei ainakaan tiennyt sellaisesta. Itsekään en löytänyt poliisihallituksen ohjeistusta Helsingin poliisilaitoksen toimintatavasta, joten ohjeet toimintatapaan ovat tulleet poliisilaitoksen sisältä.

Näpistysrikosten tutkinnassa on mahdollista muuttaa rikosnimike varkaudeksi, jos rikoksesta epäillyllä on tulossa useita näpistysrikosjuttuja yhtä aikaa käräjillä. Näpistysten suunnitelmallisuus, jatkuvuus ja lukumäärä voivat puoltaa rikosnimikkeen muuttamista vakavammaksi. Ennen rikosnimikkeen vaihtamista on hyvä olla yhteydessä syyttäjään, jonka kanssa voi keskustella rikosnimikkeen muuttamisesta.

Kehitysideoita etenkin rikostutkinnan puolelle haastateltavien kautta tuli useita. Samanlainen anastusilmoituslomake nopeuttaisi rikostutkijoita työssään, kun uuden anastusilmoituslomakkeen opiskeluun ei tarvitsisi käyttää aikaa. Yhtenä kehitysideana olisi, että asianomistajat käyttäisivät poliisin nettisivuilta löytyvää anastusilmoituslomaketta (liite 1), joka on todella hyvä ja selkeä täytettävä. Tässä lomakkeessa on kaikki tarpeellinen tieto, mitä rikostutkijan tulee tietää rikoksesta. Rikostutkijoiden työtä nopeuttaisi myös asianomistajilta tulleet kesto-suostumukset, joissa tulee ilmi asianomistajan suostumus sakkokäsittelyyn. Tällainen toimintatapa olisi hyvä ottaa käyttöön ainakin suurten kauppaketjujen kanssa, joissa on myös eniten näpistelijöitä.

Mielestäni poliisin käytännöt ja toimintatavat näpistysrikosten tutkintaan ovat oman kokemukseni mukaan hyvällä mallilla. Kuitenkin pientä hienosäätöä voisi tapahtua yllä mainittuun suuntaan, joka voisi tehdä poliisin ajankäyttöä tehokkaammaksi.

LÄHTEET

Aaltola Juhani ja Valli Raine 2010: Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1, Jyväskylä, PS-Kustannus.

Asianomistajarikokset. Luettavissa:

<http://www.sovittelutoiminta.fi/index.phtml?s=124> Luettu 27.10.2017.

Haastateltava 1 2017: Nuorempi konstaapeli Oulun poliisilaitos, 25.10.2017.

Haastateltava 2 2017: Nuorempi konstaapeli Itä-Suomen poliisilaitos, 25.10.2017.

Haastateltava 3 2017: Nuorempi konstaapeli Pohjanmaan poliisilaitos, 25.10.2017.

Haastateltava 4 2017: Nuorempi konstaapeli Helsingin poliisilaitos, 25.10.2017.

Helsingin yliopisto Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti: KATSAUKSIA 22/2017 RIKOLLISUUSTILANNE 2016, luettavissa:

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/191756/Katsauksia_22_Rikollisuustilanne_2016_2017.pdf?sequence=2 luettu 23.10.2017.

Hirsjärvi Sirkka, Remes Pirkko ja Sajavaara Paula 1997: Tutki ja kirjoita. Helsinki, Tammi.

Hirsjärvi Sirkka, Remes Pirkko ja Sajavaara Paula 2002: Tutki ja kirjoita. Helsinki, Tammi.

Kananen, Jorma: Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas 2010, Jyväskylä, Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Lappi-Seppälä Tapio, Hakamies Kaarlo, Koskinen Pekka, Majanen Martti, Melander Sakari, Nuotio Kimmo, Nuutila Ari-Matti, Ojala Timo, Rautio Ilkka 2008: Rikosoikeus. Helsinki, WSOYpro.

Mitä ovat asianomistajarikokset? Luettavissa:

<https://www.minilex.fi/a/mit%C3%A4-ovat-asianomistajarikokset> Luettu 27.10.2017.

Nimenkirjoitusoikeus. Luettavissa:

<http://yhdistystieto.fi/wiki/118-nimenkirjoitusoikeus> Luettu 30.10.2017.

Prokura ja prokuristi. Luettavissa:

<https://www.minilex.fi/a/prokura-ja-prokuristi> Luettu 30.10.2017.

Rikosilmoitus anastetusta omaisuudesta. Luettavissa:

http://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstructure/14928_omaisuus.pdf?3680e46bc65bd488 Luettu 5.11.2017.

Syyteharkinta esitutinnan jälkeen. Luettavissa:

<https://www.minilex.fi/a/syyteharkinta-esitutinnan-j%C3%A4lkeen> Luettu 16.11.2017.

Tilastokeskus:

http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_oik_syytr/statfin_syytr_pxt_001_fi.px/table/tableViewLayout1/?rxid=e3142e04-89d7-4303-981f-e6279f92fa58 Luettu 30.10.2017.

Tuomi Jouni, Sarajärvi Anneli 2002: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki, Tammi.

Virallisen syytteen alaiset rikokset. Luettavissa:

<http://www.sovittelutoiminta.fi/index.phtml?s=125> Luettu 27.10.2017.

Virallisen syytteen alaiset rikokset ja asianomistajarikokset. Luettavissa:

http://www.poliisi.fi/rikokset/virallisen_syytteen_alaiset_rikokset_ja_asianomistajarikokset Luettu 27.10.2017.

LIIKTEET

1. Poliisin sivuilta saatava anastusilmoituslomake
2. Haastattelukysymykset haastateltaville

LIITE 1.

Poliisin sivuilta saatava anastusilmoituslomake.³³

Ilmoittaja					
Sukunimi, etunimi			Henkilötunnus		
Ammatti			Kansalaisuus		
Osoite			Postinumero ja -toimipaikka		
Sähköposti			Puhelin toimeen kotiin		
Parhaiten tavoitettavissa (aika)			Matkapuhelin		
Asianomistajan tiedot (ellei sama kuin ilmoittaja)					
☐ Yksityishenkilö		☐ Oikeushenkilö (yritys, yhteisö, tms.)			
Yritys / yhdistys			Ly-tunnus		
Sukunimi, etunimi (yrityksen / yhdistyksen edustajan)			Henkilötunnus		
Ammatti			Kansalaisuus		
Osoite			Postinumero ja -toimipaikka		
Sähköposti			Puhelin toimeen kotiin		
Parhaiten tavoitettavissa (aika)			Matkapuhelin		
Tapahtuma-aika					
Omaisuus vielä hallussa			Omaisuus todettu anastetuksi		
Viikonpäivä	PVM	Kellonaika	Viikonpäivä	PVM	Kellonaika
Tapahtumapaikka					
Maa			Paikkakunta		
Katuosoite			Tapahtumapaikka (esim. puisto, asunto)		
Selostus tapahtumasta					
Ajoneuvotiedot					
täytetään kun omaisuus on anastettu moottoriajoneuvosta					
Rekisterinumero			Ajoneuvoluokka		
Merkki ja malli			Väri		
Ajoneuvo oli lukittuna			Vakuutusyhtiö ja -numero		
☐ Kyllä		☐ Ei			
Anastettu omaisuus					

Esine	
Hankintavuosi	Hankintahinta
Tunniste tai erikoistuntomerkit	

Esine oli lukitussa tilassa		
☐ Kyllä	☐ Ei	
Silminnäkijän tiedot		
Sukunimi, etunimi	Henkilötunnus	
Ammatti	Kansalaisuus	
Osoite	Postinumero ja -toimipaikka	
Sähköposti	Puhelin toimeen kotiin	
Parhaiten tavoitettavissa (aika)	Matkapuhelin	
Vaadin tekijälle rangaistusta		
☐ Kyllä	☐ Ei	
Suostun rangaistusmääräysmenettelyyn (asia voidaan käsitellä sakolla)		
☐ Kyllä	☐ Ei	
Ilmoitusjäljennös		
☐ Noudetaan	☐ Postitse	☐ Faxilla numeroon
Allekirjoitus		
Päiväys, allekirjoitus ja nimen selvennys		

LIITE 2.

1. Millä poliisilaitoksella ja millä poliisiasemalla suoritit työharjoittelusi?
2. Miten poliisiasemallasi käsiteltiin näpistysrikoksia?
3. Oliko poliisiasemallasi REK-ryhmä? Jos on, vastaanottaako se rikosilmoitukset näpistykseen liittyen. Jos ei, kuka rikosilmoitukset vastaanottaa?
4. Kuinka useaa erilaista anastusilmoituslomaketta käsittelet työharjoittelusi aikana?
5. Kuinka paljon rikostutkinnassa oli kesto-suostumuksella olevia anastusilmoituslomakkeita?
6. Kuinka usein käsittelet näpistysrikosilmoituksen sakolla rikostutkinnassa?
7. Kuinka usein keskeytit näpistysrikostutkinnan? Oliko poliisiasemallasi tapana keskeyttää näpistysrikosten tutkintoja?
8. Kuinka usein teit näpistysrikoksen tutkinnassa esitutkintapöytäkirjan?
9. Voisiko näpistysrikosten tutkintaa jotenkin nopeuttaa? Jos voi, niin miten?
10. Vapaa sana